

Največji slovenski dnevnik
v Zdrženih državah

Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 232. — ŠTEV. 232.

NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 3, 1923. — SREDA, 3. OKTOBRA, 1923.

VOLUME XXXI. — LETNIK XXXI.

SPLOŠNO GLASOVANJE V OKLAHOMI

Splošno glasovanje se je vršilo kljub temu, da ga je proglasil guvernator Walton nepostavim. — Volišče v Tulsa okraju je bilo močno zastraženo. — Zmagali so Kuklusklandci. — Glasovanje se je primeroma mirno vršilo. — Waltonova stranka je že vnaprej vedela, da bo poražena.

Oklahoma City, Okla., 2. oktobra. — Razen v okrajih Noata in Murray se je vršilo ljudsko glasovanje po vsej državi. Iz omenjenih dveh okrajev poročajo, da so okrajni uradniki prepovedali glasovanje.

Glasovanje se je začelo ob šestih zjutraj. Naval ni bil posebno velik. Nemiri se niso vršili.

Volišča se je stržilo na stotine pomožnih šerifov pod poveljstvom šerifa Sanforda.

R. S. Stevens, ki je unet pristaš guvernatorja Waltona, je izjavil:

— Pri glasovanju so zmagali Kuklusklandci. Mi priznamo, da smo poraženi. Porazeni smo bili že prej, pravi se je glasovanje pričelo. Dobili smo zanesljiva poročila, da so škrinje za glasovanje že "polne". Ker stražijo šerifi volišča, se ne moremo prepričati, koliko je resnice na tem.

Namen tega glasovanja je dognati, če se lahko sestanejo poslanci brez guvernatorjevega dovoljenja, in če smejo poslanci guvernatorja odstaviti, ako mu dokažejo kako kaznjivo dejanje.

Guvernator Walton je imel govor, v katerem je označil volitve za protipostavne.

— Priznavam, da ne bom več guvernator — je rekel, — če bo narod ustavo tako prikril, da bodo imeli kuklusklandski člani poslanske zbornice pravico obtožiti me.

ZA RAZVAJ TRŽAŠKEGA PRISTANIŠČA.

Trst, 2. oktobra. — Sem je došel čehoslovski zunanji minister dr. Eudard Beneš. Njegov namen je koncentrirati v Trstu vse čehoslovsko prekomorsko trgovino.

Italija bo dala Čehoslovski v zameno več važnih koncesij.

KATOLIŠKA DUHOVNOST PRI COOLIDGEU.

Washington, D. C., 2. oktobra. — Predsednik Coolidge je sprejel v avdienco nadškofa Vasiliosa in duhovnika Melahiosa. Zahvalila sta se mu za pomoč, ki jo je nudil ameriški Rdeči križ Armenski.

PRINC RUPPRECHT SE ZAVZEMA ZA IZPREMENITEV USTAVE.

London, Anglija, 2. oktobra. — Princ Rupprecht je začel z veliko agitacijo, naj se ustavo toliko izpremeni, da bodo ljudje smeli izvoliti monarhista za načelnika republike. On je baje prepričan, da bi postal načelnik bavarske republike, če bi smelo prebivalstvo glasovati zanj.

Njegova zahteva pa najbrže ne bo sprejeta.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVLJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po niskih cenah:

Vselej so bile naše cene nižje od Jugoslavije:

Naspolniti na naše pošte in izplačati "K. R. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je naša hitra izplačila najugodnejša.

1000 Din. ... \$12.30 ... K 4,000
2000 Din. ... \$24.40 ... K 8,000
5000 Din. ... \$60.50 ... K 20,000

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 1000 dinarjev računamo po 10 centov za poštnino in druge stroške.

Na polnjenje, ki presegajo znesek pet tisoč dinarjev ali po dvatisoč lir dovoljujejo po možnosti še poseben popust.

Vrednost dinarjev in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepredvidljivo; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vsakega računa po ceni onega dne, ko nam daste poslati denar v roko.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte posredno ceno v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

32 Cortlandt Street New York, N. Y.

Glavno zastopništvo Jadranske Banke.

NEMŠKA DRŽAVA IN NJENI SOSEDJE.

Prusija, Vzhodna Prusija, Bavarka, Badenska in Wuertemberška tvorijo nemško državo. Francozi so okupirali Ruhr okraj in Porenje. Saška je v rokah komunistov, fašisti in nacionalisti gospodarijo Bavarski. Naravnost čudež je, da je Nemčija še vedno na zemljevidu. Nihče si ne more predstavljati, kako te žvane stališče ima nemški državni kancler Stresemann.

NOV ŠKANDAL V "BOLJŠI" DRUŽBI

Milijonarka je umrla zagonečne smrti. Vdovec je predložil njeno oporoko, v kateri mu zapušta vse svoje premoženje. — Pravijo, da je bila zastrupljena.

Pred par meseci se je poročil Newyorčan Webb z 38-letno milijonarko Gerthy Gorman. Webb je bil brez denarja, toda v fin. družbi se je znal sukati, v sled česar se mu je posrečilo obrniti nase pozornost petične ženske.

Začetkom meseca novembra je pa začela bolehati. Bolezen se ji je obračala na slabše. Pred par dnevi je umrla. Zdravnik je konstatiral, da je holecala na ledicah, mrliskega lista pa ni hotel napraviti, češ, da se mu vsa stvar precej zagotavlja dozdeva.

Pokojnica je zapustila več oporok. Nekatere so bile podpisane, nekatere ne.

V eni teh oporok je zapustila sorodnikom vse svoje premoženje, v drugi pa za pušča vse svoje premoženje svojemu možu. Premoženje znaša nekaj nad tri milijone dolarjev.

Truplo so raztelesili in zdravniki so dognali, da je umrla v sled zastrupljenja.

Nekdo jo je zastrupil previdno in polagoma toliko časa, da so ji prenehale ledice delovati. Sedaj nastane vprašanje, kdo je bil ta "nekdo".

Njena bogata zlahta sumi njene moža.

Mož trdi, da je nedolžen ter namiguje, da je krivda najbrže na strani njenih sorodnikov.

Kot vse kaže, se bo iz zadeve zopet razvil tak škandal kakoršni so običajni v takozvani "visoki družbi".

Zaenkrat ima zadevo sodišče v rokah, ki bo skušalo priti skrivnosti na sled.

SPOR MED MEHIKO IN VENEZUELO.

Washington, D. C., 2. oktobra. — Državni departament je dobil danes zanesljiva poročila, da so diplomatične zveze med Mehiko in Venezuelo prekinjene. Oba poslanka sta bila odpoklicana.

Samo konzularni agentje so ostali na svojih mestih, pa tudi ti bodo v kratkem času odpotovali.

BOJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

BENITO MUSSOLINI V VELIKIH ŠKIPICAH

Laškemu fašizmu so se začela majati tla. — Italijanski ministrski predsednik ima premalo zmognih ljudi, ki bi podpirali njegovo politiko.

Pariz, Francija, 2. oktobra. — Iz Italije sicer prihajajo poročila, da stališče laškega fašizma ni prav posebno trdno, iz zanesljivih virov je pa izvedelo, da je močno omajano ter da se Mussolini ne bo mogel več dolgo časa vzdržati na površju.

Mussolini si na vse mogoče načine prizadeva osredotočiti zanimanje Italije na mednarodne probleme, da bi odvrnil nevarnost, ki preti njemu in njegovi stranki doma.

Vladna stranka je fašistom odločno nasprotna. Razen Mussolinija je le še par fašistov, ki imajo nekaj vpliva, v splošnem je pa fašizem rodil same kričanje, ne pa voditeljev.

Mussolini je mislil, da bo zbral krog sebe najboljšje možne starih setrank. Najboljši možje so pa pristaši grofa Sforze, bivšega italijanskega poslanika v Parizu.

Sforza in njegovi pristaši pa dobesedno ignorirajo Mussolinijevo politiko. Če hoče Mussolini, da bi jih zopet pripravil k delavnosti, mora znova ustanoviti svobodo. Če pa hoče to storiti, mora odpraviti obojene bande. Kakor hitro bi pa ne imel več na razpolago obojenih band, bi se moral pokoriti ukrepom poslanske zbornice.

Kakor hitro bi se pa vklonil ukrepom poslanske zbornice, bi bilo enkrat za vselej konec njegove moči.

PREVI SNEG.

V Gardiner, Maine, je padel večeraj prvi sneg. Padal je samo par minut, nakar ga je vzelo solnce.

Ponoči je padla temperatura na 40 stopinj.

NEWYORSKI ŽUPAN SE BO JUTRI VRNIL.

Saratoga Springs, 2. oktobra. — Če se ne bo newyorškemu županu Hylanu zdravstveno stanje poslabšalo, se bo vrnil v četrtrek na svoj dom v Brooklynu. Bolan je bil vsega skupaj nekaj nad dva meseca.

WUERTEMBERŠKA PROTI BERLINU.

London, Anglija, 2. oktobra. — Exchange Telegraph je dobil iz Berlina poročilo, da se je začela wuertemberška vlada pogajati z bavarsko glede skupne separatistične akcije proti Berlinu.

ZAVEZNIKI ODŠLI IZ CARIGRADA

Svečan odhod Angležev, Italijanov in Francozov. — Združene države se niso udeležile slavnosti. — Prihod turške garnizije.

Carigrad, Turčija, 2. oktobra. — Danes opoldne je bila končana zavezniška okupacija Carigrada. Vojaki so odhajali že ves prejšnji teden, bojne ladje so odvažale vojni material, danes je bila pa okupacija uradno zaključena.

Slavnost se je vršila na trgu Dolma Bagče. Na eni strani je mošeja, na drugi pa sultanova palača.

Na trgu se je sestalo sto angleških in sto italijanskih vojakov in častnikov. Isto toliko je bilo tudi turških vojakov.

Zavezniške zastave so postavili skupaj, nakar so godbe zaigrale vse tri narodne himne.

Veliko Britanijo je zastopal general Harrington, Italijo general Mombelli, Francijo general Charpy, Turčijo pa princ Sheba Heddin paša.

Zatem so zavezniški vzeli vsak svojo zastavo, nakar so Turki razvili svojo.

Vse godbe so zaigrale turško narodno himno.

Nato so vojaki salutirali turškemu polumeseču ter odšli proti pristanišču.

Tri ure pozneje so se že nahajali na visokem morju.

Prvič po štirih letih ni v mestu nobene zavezniške uniforme.

Združene države se niso udeležile današnje slavnosti. Brodovje Združenih držav je namreč že prej odplulo.

VR-3 BO PREVAŽAL POŠTO MED NEW YORKOM IN LONDONOM.

Velikanski vodilni balon VR-3, ki ga gradi Nemčija za Združene države, bo dovršen začetkom meseca novembra. Njegov poglavitni namen bo prevažati pošto med New Yorkom in Londonom.

V dveh dneh bo dospelo pismo iz Amerike v Anglijo.

KAHR JE POSTAL PREMIER BAVARSKE

V svojem govoru je izjavil, da bo dala Bavarska vzgled vsej ostali Nemčiji. — Ministrski predsednik Knilling je resigniral. — Policija je dobila povelje razorožiti "črno državno brambo". — Časnikarski poročevalci protestirajo proti cenzuri. — Značilen govor generala Ludendorfa. — Upor v jetnišnici.

Monakovo, Bavarska, 2. oktobra. — V nekem razgovoru je rekel bavarski diktator von Kahr, da preostajata Nemčiji zaenkrat samo dve poti.

Nemčija se mora obrniti na levo ali na desno. Vsak kompromis je nemogoč.

Zmagal bo bodisi mednarodni socializem ali pa patriotizem. Glede sebe je rekel, da je po prepričanju monarhist. In monarhisti so tudi skoraj vsi Bavarci.

Nihče pa ne misli, da bi se Bavarska odcepila od nemške države.

— Naše mnenje je — je rekel — da moramo najprej napraviti red v naši lastni hiši. Uverjen sem, da bo vsa ostala Nemčija sledila našemu vzgledu.

Berlin, Nemčija, 2. oktobra. — Bavarski ministrski predsednik Knilling je resigniral.

Njegov naslednik je postal bavarski diktator von Kahr.

Vsed nenadnih razvojev je kabinet skoraj ves dan zboroval. Kabinetna kriza se je razvila po ultimatu nemške ljudske stranke. Dva ministra sta odstopila.

Razburjene je pa priklopilo do viška, ko so začele krožiti vesti, da prodira močna organizacijska sila proti glavnemu mestu.

Ljudsko stranko podpira takozvana "črna deželna bramba". Proti večeru je izjavil pruski minister Severning, da je dobila policija povelje razbiti to organizacijo.

Nemški in tujezemski časnikarski poročevalci so odločno obsojali cenzuro, ki jo je uvedel nemški vojni minister.

Cenzura je bila danes popokline odpravljena.

Berlin, Nemčija, 2. oktobra. — Danes pooldne ob petih se bo sestel državni zbor. Pri tej priliki bo govoril državni kancler o zunanjih zadevah.

Iz sedanjega nemškega ministristva bodo brez dvoma izstopili vsi socialisti, ker se ne strinjajo s Stresemannovo politiko.

Socialisti so tudi odločno proti temu, da bi bil v kabinetu kak zastopnik nemških monarhistov.

Berlin, Nemčija, 2. oktobra. — Sem je došel "speaker" ameriške poslanske zbornice, Gillett. Sedaj je gost ameriškega poslanika Houghtona.

Monakovo, Bavarska, 2. oktobra. — General Ludendorff je imel danes jako značilen govor, v katerem je odločno obsojal komuniste in socialiste.

Med drugim je rekel tudi naslednje: — Proklet najbo tisti dan, ko je Nemčija prenehala bojevanje s podmorskimi čolni. Tistega dne smo nastopili svojo sramotno pot. Nemčija mora zopet razviti svojo zastavo. To se pa ne bo prej godilo, dokler ne bosta komunizem in marksizem uničena. Sedaj se je začelo protigibanje. Vsak zaveden Nemec se mora boriti v prvi vrsti.

Berlin, Nemčija, 2. oktobra. — V derendofski jetnišnici, kamor pošiljajo Francozi politične zločince, je izbruhnil upor. V isti jetnišnici se nahaja tudi nemški industrijalec Krupp von Bohlen.

Sedemdeset nemških kaznjencev je napadlo stražnike. V boju je bil usmrčen en kaznjencev. Veliko kaznjencev in čuvajev je ranjenih.

Mir je šele vojaštvo napravilo.

NOVI POTRESI NA JAPONSKEM.

Osaka, Japonsko, 2. oktobra. — V soboto so se pojavili v Taito, na vzhodni obali otoka Formose močni potresni sunki. Povzročena škoda je precejšnja. Če je tudi kaj človeških žrtev, se zaenkrat še ni moglo dognati.

V KUESTRINU JE ZAVLADAL POPOLEN MIR.

Berlin, Nemčija, 2. oktobra. — Danes je bilo uradno razglašeno, da so vsi udeležniki večerajšnjega upora v Kuestrinu na varnem. Vseh skupaj jih je nekaj nad 400. Uporniki so imeli pri spopadih enega mrtvega in več ranjenih. Ojačenja, ki so dospela večeraj v Kuestrin, so se zopet vrnila na svoja stara mesta.

Državni uradniki so mnenja, da je bil navsezadnje ta upor nekaj dobrega. Izkazalo se je, da je vlada neprestano čuječa in pripravljena ter da zamore zatreti tudi širokopotezne demonstracije.

Vsak pevec bi moral imeti novo izdajo "PESMARICA GLAZBENE MATICE"

Za štiri moške glasove Uredil Matej Hubad

Knjiga ima 296 strani, ter vsebuje 103 najboljših in najnovejših pesmi z notami.

Cena s poštnino \$3.00.

"GLAS NARODA"

32 Cortlandt St., New York, N. Y.

DVA BIVŠA PREMOGARSKA URADNIKA POD OBTOŽBO.

Halifax, N. S., 2. oktobra. — Velika porota je danes obtožila James B. MacLachana in Daniela Livingstona, da sta tekmo zadnje premogarske stavke širila neresnična poročila.

Oba sta bila člana okraja 26 United Mine Workers.

PREISKAVA GLEDE UMORA LAŠKIH KOMISARJEV.

Brindisi, Italija, 2. oktobra. — Mednarodna komisija, ki preiskuje umor italijanske obmejne komisije na grško-albanski meji, se je danes vrnila na torpednem rušilu v to pristanišče.

Člani komisije so izjavili, da je italijanske komisarje umorilo trinajst oseb, ki so bile vse oborožene z enakimi puškami.

SENATOR JOHNSON SE BO BORIL ZA GARANTIRANE CENE.

Washington, D. C., 2. oktobra. — Danes je došel sem Magnus Johnson katerega je izvolila senatorjem farmerska in delavska stranka v Minnesoti. Časnikarskim poročevalcem je rekel, da bo njegova prva dolžnost boriti se za izboljšanje razmer ameriškega farmerja.

Zahteval bo, naj se znižajo zemeljske pristojbine za farmerske pridelke in naj se določi garantirana cena za pšenico.

